

Wandelroute Holtherzand

Bertus Boivin, Eric van der Bilt

Het Holtherzand is onderdeel van het Scharreveld. Tot in de jaren vijftig van de vorige eeuw lagen hier uitgestrekte heidevelden die het domein waren van de schaapskudden van Westerbork, Holthe en Bruntinge. Toen begon men ook het Scharreveld te ontginnen. Slechts een paar kleine stukken die vanwege de slechte kwaliteit van de grond de moeite niet waard leken, bleven gespaard. Het Drentse Landschap probeert deze stukjes weer met elkaar te verbinden door tussenliggende landbouwgrond aan te kopen. Een van de mooiste gebiedjes van het Scharreveld is het Holtherzand.

Informatie over de wandelroute

Lengte route 2,5 km

Vanuit Westerbork neemt u vanaf het Van Weezelplein de Oude Beilerweg richting Holthe. Na 2 km steekt u de N31 over. Na weer bijna 2 km vindt u in het bos links het startpunt van de wandelroute. [Routebeschrijving via Google](#)

Gps-coördinaten

52°50'25.4"N 6°33'46.5"E

Openbaar vervoer

Zie www.9292ov.nl of bel (0900) 9292.

Vanaf station Beilen met de bus naar Westerbork. Daarna 4 km lopen naar het startpunt.

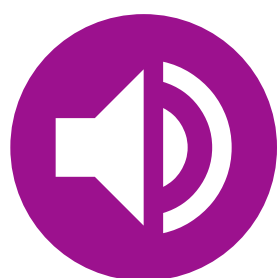
Honden en begaanbaarheid

Honden zijn niet toegestaan vanwege het vee. De paden zijn goed te belopen, maar in nat seizoen is een paar laarzen noodzakelijk.

Afkortingen

LA linksaf, RA rechtsaf, RD rechtdoor

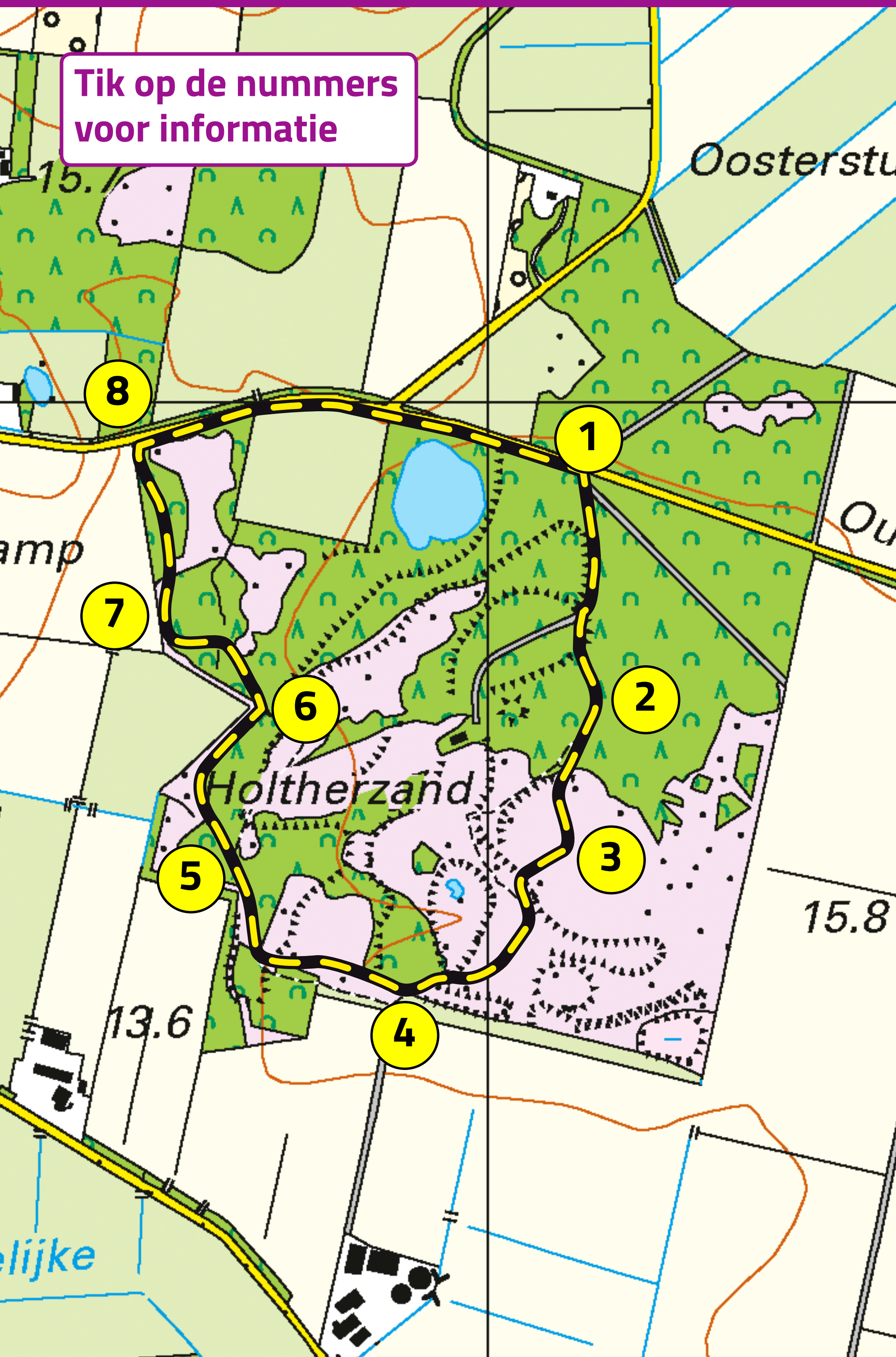
.....
Deze pdf werkt het beste in Acrobat Reader of ibooks. Wilt u de pdf printen kies dan in Acrobat > meerdere > 4 pagina's per vel.

Audiotour (7 min)

Route Holterzand

Tik op de nummers
voor informatie

1 Spontaan bos

kaart

- U begint de route bij de Oude Beilerweg.
- Op het bospad slaat u linksaf en volgt het pad naar het hek.

Dit bos is spontaan op de hei ontstaan toen er geen schapen meer waren die wel raad hadden geweten met de opslag van jonge boompjes. Het bos bestaat voornamelijk uit grove dennen en eiken. Hier en daar ziet u een berk. Vaak zie je tegen de stam als een soort parapluutje de Berkenzwam groeien. De paddestoelen zoeken die berken uit die niet gezond meer zijn. Zo helpen ze een handje bij de verdere aftakeling van de boom.

2 Schotse hooglanders

kaart

- Ga het hek door en volg het pad de heide op. Aan de bosrand kan er in natte jaargetijden een flinke laag water staan.
- U kunt dan beter een stukje over de hei omlopen.

Het grootste gedeelte van het Holtherzand wordt door Schotse hooglanders begraasd. Stichting Het Drentse Landschap zet deze langharige runderen met hun indrukwekkende horens in voor het beheer van het veld. Ze houden het gras er kort en eten de opslag onder de bomen vandaan. Laat u zich niet door hun uiterlijk afschrikken, Schotse hooglanders zijn goedaardige dieren die gewend zijn om mensen tegen te komen. Maar houdt afstand.

Als u over de heide loopt, ziet u dat een deel bijna overwoekerd is door grassen. Vooral het pijpenstrootje overheerst sommige stukken helemaal. Links van het pad groeit op een groot oppervlak vrijwel uitsluitend hei. Op dat gedeelte heeft men een aantal jaren geleden de heide geplagd waardoor jonge heide de kans kreeg om te kiemen en te groeien. Langs het pad kunt u in de zomer een tamelijk zeldzaam plantje vinden. Het is de klokjesgentiaan: een prachtig blauw bloempje op een kort steeltje. Op deze foto samen met het Gentiaanblauwtje.

FOTO: GEERT DE VRIES

3 **Vochtige heide**

kaart

- Het pad voert u via de laagste plek in de heide met een bocht naar links naar de heuvels van het Holtherzand.

Op het lagere gedeelte van de heide groeit dopheide die meer van een vochtige omgeving houdt. Vlak naast en op het pad ziet u 's zomers een klein roodachtig plantje dat haar blaadjes in een krans op de grond gedrapeerd heeft. Het is de zonnedauw, een van de weinige vlees-etende planten die de Nederlandse flora rijk is.

Eenmaal op het hogere gedeelte ziet u in het voorjaar het opvallende geel van de zeldzame Stekelbrem (foto). Het reliëf van het Holtherzand ontstond een paar eeuwen geleden door intensieve begrazing van schapen.

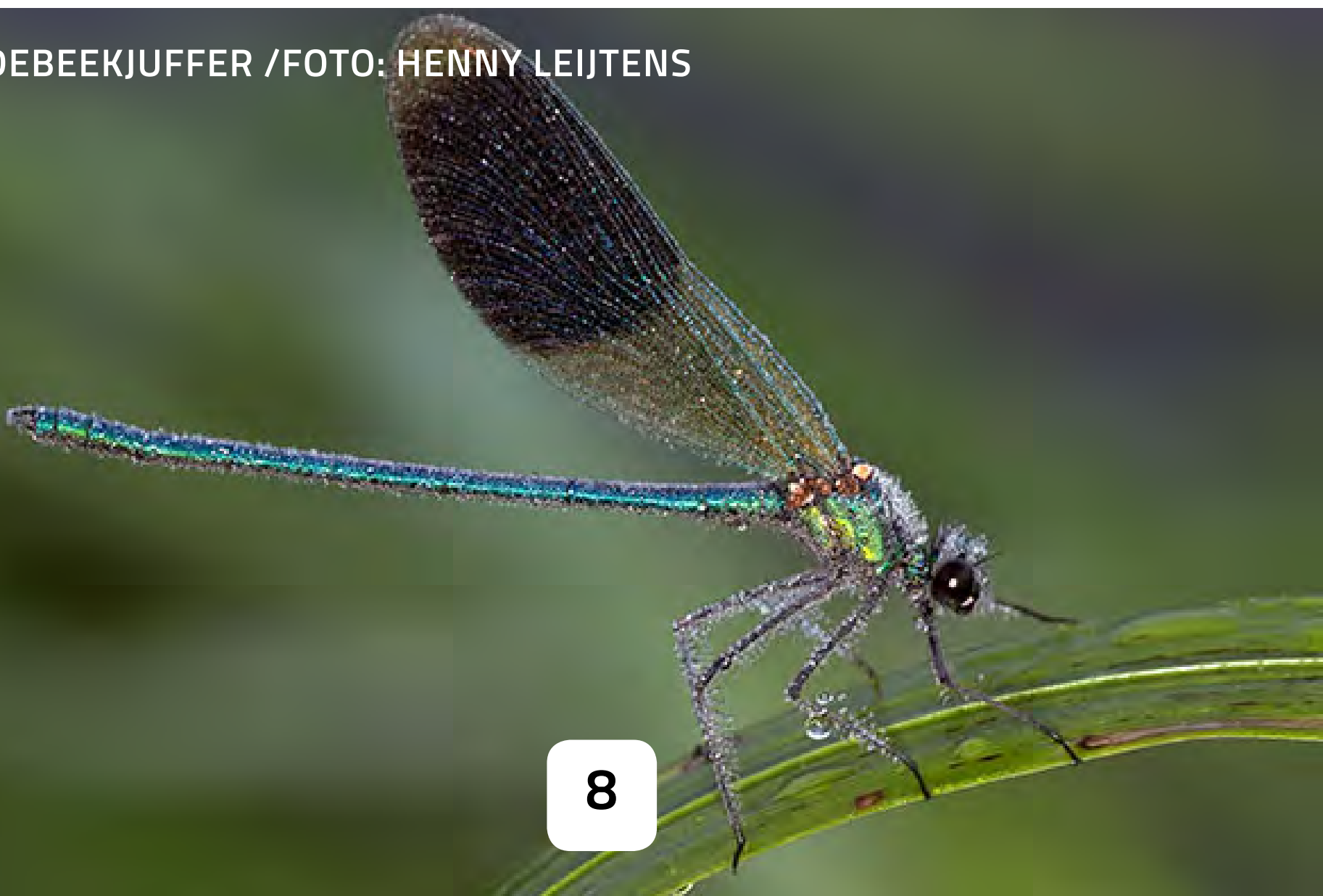
Schapenhoeven traptten de bovenste laag van de heide los en de wind kreeg vrij spel met het

lichte, droge zand dat eronder zat. Er ontstond een zandverstuiving met hier bergen mul zand en verderop plekken waar de grond tot op de harde keileem laag weggewaaid werd. Als u rechts kijkt, dan ziet u een laag gedeelte waar 's winters een enorme waterplas staat. In de zomer is het niet veel meer dan een klein plasje waar kikkers, padden en salamanders graag vertoeven. Boven het water zweven op warme dagen de mooiste libellen.

- 4** **Verrijking en verschraling** **kaart**
- U blijft het pad volgen en loopt langs de bosrand naar de open vlakte.

De grote hopen zand links van het pad zijn afkomstig van het bovenste laagje van akkers die elders op het Scharreveld bij de natuurgebieden getrokken zijn. Deze grond is veel rijker aan voedingsstoffen dan de rest van het veld. U kunt dit bijvoorbeeld zien aan de

WEIDEBEEKJUFFER / FOTO: HENNY LEIJTENS

bramen die hier veel voorkomen en verder bijna nergens. Dat het vaak nat is aan de bosrand, blijkt wel uit het feit dat de pitrus zich in deze vochtige omgeving prima thuis voelt. De invloed van de begrazing is goed te zien aan de aangevreten pitruspollen. De runderen zijn het hele jaar rond op het veld. Vooral 's winters is het zoeken naar voedsel lastig en dan staat er pitrus op het menu. Het gele bloempje dat hier de hele zomer bloeit heet tormentil. U herkent het aan vier gele kelkblaadjes.

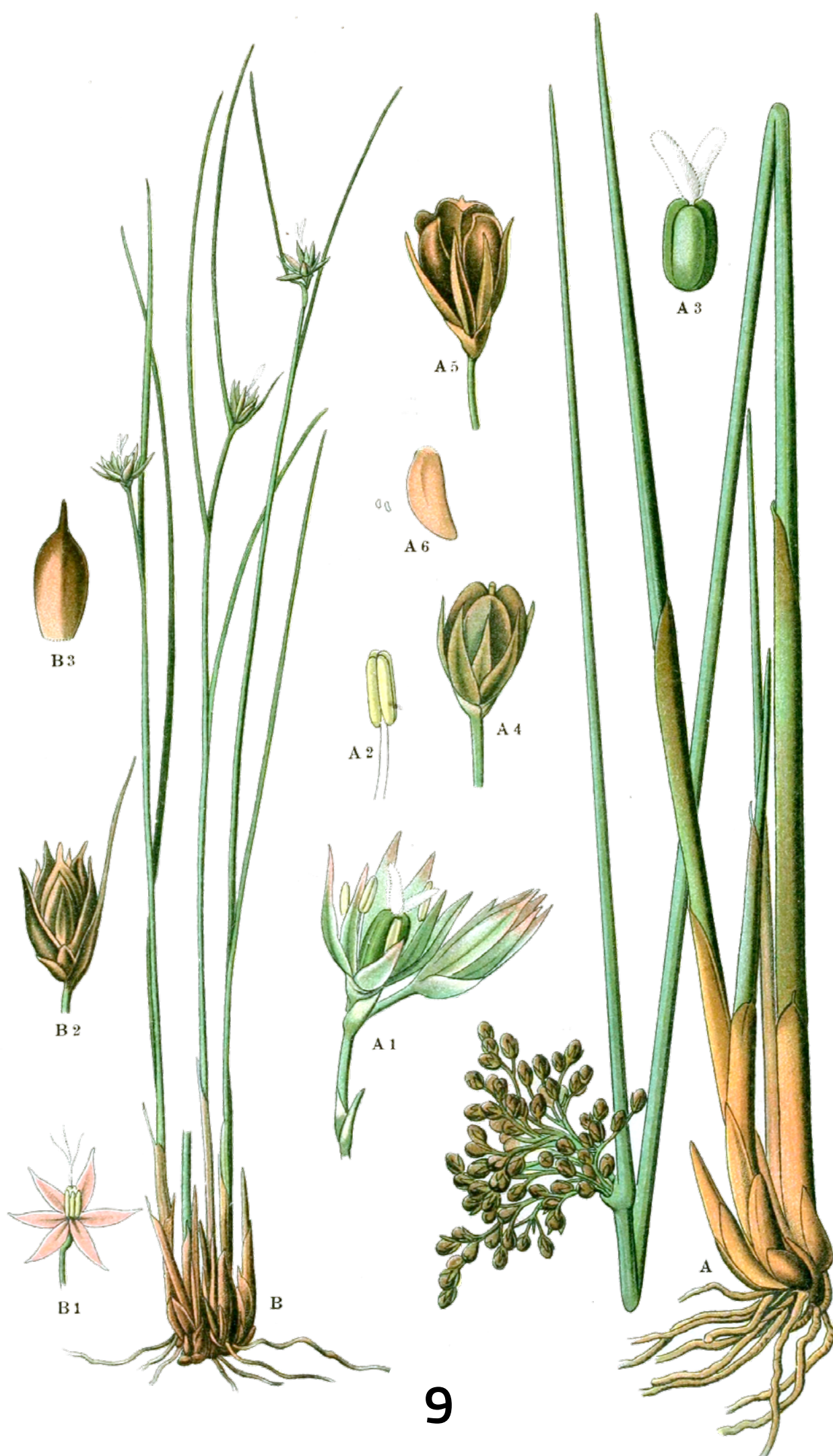

FOTO: SHUTTERSTOCK

5 Vakantieparadijs

kaart

- U gaat het bos door en komt weer bij een stukje heide uit.

Verscholen in het bos ligt een boerderijtje dat als vakantiehuis dienst doet. De eigenaar verkocht het Holtherzand indertijd aan Het Drentse Landschap.

Geniet hier even van het uitzicht over de hei met een paar forse jeneverbesstruiken. Als u hier een tijdje stil blijft staan, hoeft u niet vreemd op te kijken als plotseling met grote sprongen een ree het veldje oversteekt.

6 Afwatering en bemesting **kaart**

- **Het pad brengt u naar de rand van het bos.**

Door het bosje loopt een diepe sloot die is gegraven om het schapenveldje aan de asfaltweg af te wateren. U ziet dat de sloot behoorlijk kronkelt. Dat heeft echter niets met een natuurlijke loop van het water te maken, maar alles met de oplettendheid van de bosarbeiders destijds die liever om een heuveltje heen gingen dan er dwars doorheen. Aan de bosrand kijkt u uit over de Holther Es. Dit akkerland is al een paar eeuwen in gebruik als bouwland en werd jaarlijks verrijkt met schapen- en koeienmest vermengd met heideplaggen. Door jaar in jaar uit een dikke laag mest onder te ploegen, ging zo'n es uiteindelijk een beetje bol staan. Hier is dit duidelijk te zien.

7 Bramen **kaart**

- **U volgt het pad langs de akker terug naar de asfaltweg.**

Aan uw linkerhand ziet u langs het bouwland veel braamstruiken. Eerder al zag u dat bramen op plaatsen met veel voedingsstoffen groeien. De strook langs het bouwland is duidelijk voedselrijker dan de grond verderop in het terrein.

Gulzig zonnedauw

De bloemen van zonnedauw zitten in opgerolde trossen. Ze bestaan uit vijf kelkbladeren, die aan de voet vergroeid zijn, en vijf witte kroonbladeren. De 'dauwdruppels' op de blaadjes trekken muggen en andere insecten aan. Als die met de druppels in aanraking komen, blijven ze aan de bladeren kleven. Dan begint voor de insecten een hopeloze strijd. Bij het spartelen om los te komen, worden nog meer druppels aangeraakt waardoor ze steeds verder vastplakken. Door het mierenzuur dat de bladeren afscheiden, wordt een deel van het eiwit van het insect opgelost. Dit eiwit prikkelt de rest van het zonnedauwblad waarna het zich om het insect heen rolt. Na enkele dagen is het hele insect verteerd en ontrolt het blad zich weer. De zonnedauw is klaar voor een nieuwe prooi!

8 Mini-fuutje

kaart

- Bij de asfaltweg gaat u rechtsaf en loopt terug naar het startpunt.

U kunt vanaf de weg even door een hekje naar het grote ven lopen. Het hek is er gekomen op verzoek van de plaatselijke bevolking die zich door de komst van het raster voor de Hooglanders van een geliefd rustplekje beroofd zag. 'In het voorjaar is hier meestal wel een paartje [Dodaars](#) aan te treffen. De Dodaars is een schuw mini-fuutje die duikend op zoek is naar waterinsecten. Soms verradt het zijn aanwezigheid door zijn marktante lachende roep.'

DODAARS (CC BY 2.0)

Vakantie bij Het Drentse Landschap?

Stichting Het Drentse Landschap heeft een aantal prachtig gelegen vakantiewoningen in of vlakbij natuurgebieden. Het zijn zéér bijzondere woningen die herinneren aan het Drenthe van weleer. Wilt u meer weten? Kijk op www.drentslandschap.nl/vakantiewoningen of bel tijdens kantooruren (0592) 30 41 39.

Stichting Het Drentse Landschap

Postbus 83, 9400 AB Assen

(0592) 31 35 52

info@drentslandschap.nl

www.drentslandschap.nl

Volg ons op:

ONTWERP: SMARTMOBILETOUR.NL

Het Drentse Landschap

